

1990 – 2015

Umelecká beseda slovenská

Umelecká beseda slovenská

1990 – 2015

TURČIANSKA GALÉRIA V MARTINE
ŽILINSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ
UMELECKÁ BESEDA SLOVENSKÁ

Katalóg vydaný k výstave v Turčianskej galérii v Martine
v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja

Vydal	FO ART, s. r. o. pre UBS 2015
Námet a koncepcia	akad. mal. Zdeno Horecký
Kurátor	PhDr. Peter Mikloš
Redakcia katalógu	Mgr. Zuzana Bobovská
Grafická úprava a zalomenie	Jarmila Zdráhalová
Fotografie a skeny	autori a FO ART, s. r. o. Bratislava
Tlač	FO ART, s. r. o. Bratislava
Náklad	300 kusov
Obálka	Ladislav Černý: 1112015, akryl, 140 x 100 cm, 2015

Turčianska galéria
Daxnerova 2, Martin
tel. +421 43 422 4448
+421 907 972 547
www.turiecgallery.sk

www.artslovakia.sk
www.ubs.sk

Umelecká beseda slovenská

1990 – 2015

ŽILINSKÝ
samosprávny kraj

MINISTERSTVO KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ISBN 978-80-89664-27-6

Vážení priatelia výtvarného umenia!

Turčianska galéria v Martine s potešením prijala ponuku Umeleckej besedy Slovenskej realizovať výstavu jej členov pri príležitosti 25. výročia obnovenia jej činnosti. Počas svojho pôsobenia od roku 1921 bola 2-krát jej činnosť násilne zastavená (1938 a 1950), ale vždy obnovená, čo je dôkazom vnútornej sily a energie jej členov.

Sme radi, že práve v Martine – centre národnej kultúry Slovákov a v kolíske mnohých významných výtvarníkov si predstavíme takmer celé súčasné výtvarné Slovensko. V tomto kontexte treba pripomenúť, že Mikuláš Galanda, Ľudovít Fulla a ďalší turčianski umelci boli zakladateľmi a členmi UBS. Je preto prirodzené, že v roku 120. výročia narodenia zakladateľa slovenskej výtvarnej moderny M. Galandu práve na výstavu UBS nadväzujeme výstavou Pocta Galandovi. Na výstave Umelecká beseda slovenská 1990 – 2015 Vám svoje diela priblíži 36 súčasných výtvarníkov, ktoré budú doplnené dielami zakladateľov zo zbierok Turčianskej galérie.

Umeleckej besede Slovenskej a jej členom prajem mnoho umeleckého elánu a kvalitných výstav a návštevníkom tejto výstavy prajem mnoho umeleckých zážitkov.

Ing. LUBOMÍR KRALOVANSKÝ
riaditeľ Turčianskej galérie

Umelecká beseda slovenská

1990 – 2015

Diela reprodukované v tomto katalógu tvoria podstatnú časť výstavy, ktorú Umelecká beseda slovenská usporiadala ako jedno zo svojich podujatí pripomínajúcich 25. výročie jej obnovenia. V kontexte jej dejín roky 1990 – 2015 predstavujú doteraz najdlhšiu etapu súvislej existencie UBS. Preto je celkom prirodzené, že dovŕšené štvrtstoročie nabáda zamyslieť sa nad minulosťou i súčasnosťou spolku a pripomenúť si udalosti i osobnosti, ktoré v tomto období formovali jej obraz. Príspevkom do tejto „diskusie“ môže byť aj výstava, ktorá verejnosti predstavuje súčasnú tvorbu jej členov ako aj pohľad do jej minulosti.

Táto výstava vznikla ako výsledok interaktívnej komunikácie v rámci UBS s uplatnením istých kvalitatívnych kritérií, zodpovedajúcich danej príležitosti. Preto jej koncept ráta so symbolickou pripomienkou predvojnovnej minulosti UBS, aby sa zdôraznila historická výnimočnosť tohto umeleckého zoskupenia, ktorého tradície napriek niekoľkým výrazným spoločensko-politickým premenám (a následným zastaveniam činnosti v rokoch 1939 a 1950) sa nikdy nevytratil z nášho kultúrno-historického vedomia. Pred dvadsiatimi piatimi rokmi, napriek snahám obnoviť UBS v pôvodnej štruktúre, jej idea našla svoje uplatnenie len vo výtvarnej oblasti, a tak sa UBS stala jednou z významných súčastí organizačnej štruktúry výtvarného života na Slovensku po roku 1989.

Výstavu tvorí kolekcia diel, ktorá dáva predstavu o aktuálnej tvorbe súčasných členov UBS. Pokiaľ ide o zastúpenie autorov – nájdeme tu mená, ktoré sú mnoho rokov spojené s UBS, jej dlhoročných členov, aj tých, ktorí sa zaslúžili o jej obnovenie v roku 1990. Niektorí z nich už nie sú medzi nami a ich dielo je definitívne uzavreté. Tridsať päť autorov, ktorí sú zastúpení svojimi dielami na výstave, samozrejme, nemôže podať komplexný prehľad o celkovom členstve a tvorbe členov UBS. To ani nebolo cieľom výstavy. V duchu otvorenosti a plurality, tradičných hodnôt UBS, ide predovšetkým o individuálny a zároveň aj kolektívny príspevok vystavujúcich autorov k spomínanému výročiu. Vystavené diela netvoria teda tematicky koncipovaný celok, ale ako to už v takýchto prípadoch býva, ide o výrazne diferencované spektrum jednotlivých príspevkov. Ak by sme chceli predsa len hľadať spoločného menovateľa, priblížili by sme sa ku konštatovaniu, že prevažná väčšina diel má tendenciu k abstrakcii a filozoficko-metaforickému uchopeniu svojich tém, námetov, motívov a až na výnimky inklinuje ku klasickému médiu, najmä k maľbe. Iným znakom výstavy môže byť aj generačná príslušnosť autorov; stretneme tu predovšetkým autorov s vyhraneným umeleckým názorom, generačne zrelších, svojim dielom stabilizovaných na našej výtvarnej scéne i v obraze UBS.

Približne tretina vystavených diel je datovaná rokmi svojho vzniku do obdobia 1991 – 2010. Tento fakt umocňuje výpovednú hodnotu výstavy a umožňuje uvedomiť si časové i kultúrno-umelecké súradnice, v ktorých sa pôsobenie UBS v uplynulom štvrtstoročí realizovalo; a na tomto pozadí aj vnímať jej aktivity a prezentácie tvorby, ktoré UBS organizovala. Súčasne máme možnosť porovnávať kontext s aktuálnym dobovým umeleckým dianím v ostatnom svete, resp. ako a do akej miery svojou tvorbou reagovali jednotliví tvorcovia na aktuálne podnety a tendencie domáceho i svetového umenia. Otvorenosť a ústretovosť vo vzťahu k rozličným umeleckým prúdom patrí napokon k princípom, ktoré charakterizujú UBS ako umelecký spolok.

Za zmienku stojí aj fakt, že výstava Umelecká beseda slovenská 1990 – 2015, inštalovaná v Turčianskej galérii v Martine, sa koná v mesiaci, v ktorom si pripomíname deň výročia obnovenia UBS. Bolo to 21. marca 1990 – prvý jarný deň.

PhDr. PETER MIKLOŠ
kurátor výstavy

Umelecká beseda slovenská vstupuje do roku svojho štvrtstoročného jubilea výberovou výstavou UBS 25, ktorú tento najstarší umelecký spolok na Slovensku (1921) usporiada v jarňých mesiacoch v Turčianskej galérii v Martine.

Jednou z podstatných charakteristík bohatej činnosti UBS od jej znovuoobnovenia začiatkom deväťdesiatych rokov minulého storočia je, že výsledky tvorby svojich členov neprezentuje len v sídle svojho pôsobiska – teda v hlavnom meste – ale prináša tematicky alebo ináč koncipované kolekcie diel aj do iných regiónov a tradičných kultúrnych centier Slovenska. Výberové či profilové, individuálne, skupinové alebo kolektívne súbory diel členov Umeleckej besedy slovenskej sa takto s diváckym úspechom prezentovali na mnohých miestach Slovenska i v zahraničí. Bez nároku na úplnosť spomeniem len viaceré výstavy v Prahe, Berlíne, Varšave i v ďalších poľských mestách, v Jeruzaleme, Tel Avive, na Cypre, v Ankare, Istanbuli, Edirne, Budapešti, Tbilisi, Ríme, Viedni, v Rade Európy v Bruseli i v Munkácsyho múzeu Békešskej Čabe, kde členovia spolku nechali darom vyše sto diel na vznik novej galérie. S rovnakým zámerom UBS organizuje tvorivé pobyty domácich i zahraničných umelcov. Z darovaných diel, ktoré vznikli počas desiatich ročníkov Návratov k prírode na Hornej Orave spolok vytvoril galériu v Námestove. Na Dolnej Orave v Zázrivej päť takýchto plenérov tiež viedlo miestnu samosprávu k vybudovaniu a otvoreniu galérie. A v tomto roku v Terchovej po dotvorení expozície zo sympoziálnych plastík, odovzdá náš spolok 27. júna 2015 aj kompletnú galériu maliarskych diel ako výsledok tvorivých pobytov v tejto obci. Šesť doteraz uskutočnených plenérov Pieninská pasovačka v zamagurskej obci Lesnnica sa tiež zhodnotí vo vytvorení stálej expozície výtvarných diel v miestnom Stredisku pieninskej turistiky.

Výstava UBS 25 zapadá do rámca týchto výmen a kooperácií, ktoré v minulosti akcentovali aj medzinárodné výstavné projekty Proeurópa, V4 a spolková výstava k summitu Bush – Putin v bratislavskej Inchebe.

Uplynulé štvrtstoročie vnieslo do reputácie spolku vyše stošesťdesiat členských alebo tematicky zameraných výstavných aktivít, pričom najmä tie z nedávneho obdobia vykazujú premyslenú a manažérsky dobre zvládnutú a aj divácky úspešnú dramaturgiu. Platí to o troch výstavných projektoch abstraktnej tvorby zo začiatku deväťdesiatych rokov, na ktoré spolok nadviazal konceptom Reverzie (Národné osvetové centrum Bratislava, 2009) a v roku 2014 ďalším takto zameraným výberom Abstrakcia V. (Galéria Slovenského rozhlasu Bratislava, 2014). To isté možno povedať o spolkovej výstavnej kolekcii Profily (2008), ktorú videli návštevníci aj v Trebišove, Jasle a Békešskej Čabe, o výstave Maľované krajinou na Bratislavskom hrade v tom istom roku aj o ďalších piatich prezentáciách v bratislavskom Dome umenia (NOC) – Čaro imaginácie

(leto 2009, s reinštaláciou aj vo Východoslovenskej galérii Košice), jubilejnej výstave UBS 1990 – 2010 s názvom K prameňom (jar 2010, s uvedením aj v Oravskej galérii v Dolnom Kubíne), ARTMISIA '90 (apríl – máj 2011, venovanej deväťdesiatročnému jubileu UBS a reinštalovanej v júli a v auguste v Šarišskej galérii v Prešove, spoločný výstavný projekt so Štátnou filharmóniou Košice na tému hudba PARTITÚRA (máj – jún 2012, ktorý po úspechu v Bratislave videli aj návštevníci v Košiciach, Humennom, Snine) aj o ďalšej profilovej výstave Ars salutem – pozdrav umením (NOC, 2013, usporiadanej na počesť významných výročí a jubileí Slovenskej republiky v aktuálnom roku). Zaslúženú pozornosť vyvolal v roku 2014 aj výstavný projekt Sondy a reflexie pripravený spoločne s Tatranskou galériou v Poprade k 70. výročiu SNP v jej novootvorených výstavných priestoroch tzv. Elektrárne.

Projekt UBS 25 má zreteľnú ambíciu doplniť doterajšie prehliadky UBS o retrospektívu tvorby jej členov v reprezentatívnom výbere a v dôslednej kurátorskej koncepcii, zacielenej na rekonštrukciu umeleckých ambícií členov tohto spolku na pozadí ich výtvarnej tvorby za obdobie posledných rokov. V tomto zmysle pristúpili organizátori výstavy ku koncipovaniu jej náplne s cieľom poukázať na názorovú, výrazovú, obsahovú a formálnu rozprestrenosť slovenského výtvarného umenia súčasnosti – teda nielen na prezentáciu jedného názorového prúdu, ako sa s tým často stretávame na Slovensku najmä v posledných rokoch. Touto výstavou chceme tiež vzdať úctu členom UBS – zakladateľom slovenskej výtvarnej moderny Ľudovítovi Fullovi, Mikulášovi Galandovi, Milošovi Alexandrovi Bazovskému, Kolomanovi Sokolovi, Martinovi Benkovi, Ester Šimerovej – Martinčekovej – ktorí pochádzali zo Žilinského kraja, tu žili a tvorili.

Výstava prináša prehliadku diel, zostavenú v chronologicky overenom a generálne štruktúrovanom celku, s ideou a koncepciou ktorej prišiel predchádzajúci dlhoročný starosta UBS akad. mal. Zdeno Horecký, Zachytáva štýlové a výrazové znaky výpovede tvorby hlavných osobností a predstaviteľov jednotlivých výtvarných prúdov UBS tak, ako sa rodili a dozrievali v priebehu času, najmä však v posledných rokoch, jasne deklarujúc úsilie načrieť do zložitej problematiky vývinu slovenskej výtvarnej tvorby. Súčasne sa usiluje ukázať paralelitu nášho a európskeho výtvarného pohybu, kryštalizáciu jednotlivých tendencií a prúdov v slovenskom umeleckom prostredí sústredených na pôde UBS, ako aj vznik, rast a formovanie osobitých výtvarných prejavov slovenského umenia, ktoré našli priestor na domácu a medzinárodnú prezentáciu, keďže je jadrom kolekcie, ktorúvidia aj návštevníci Dní Umeleckých besied v Prahe na Vyšehrade v polovici mája 2015, v jesenných mesiacoch tohto roku v Galérii Slovenského rozhlasu v Bratislave a zrejme aj v iných galerijných a výstavných priestoroch.

PhDr. EMIL SEMANCO
starosta UBS

Galanda Mikuláš

Matka s dieťaťom na kvetinovom pozadí
1937. olej, preglejka, 30,5 x 27,1 cm

Fulla Ľudovít

Vyhnanie z raja
olej na plátne, 35 x 40 cm, 1934

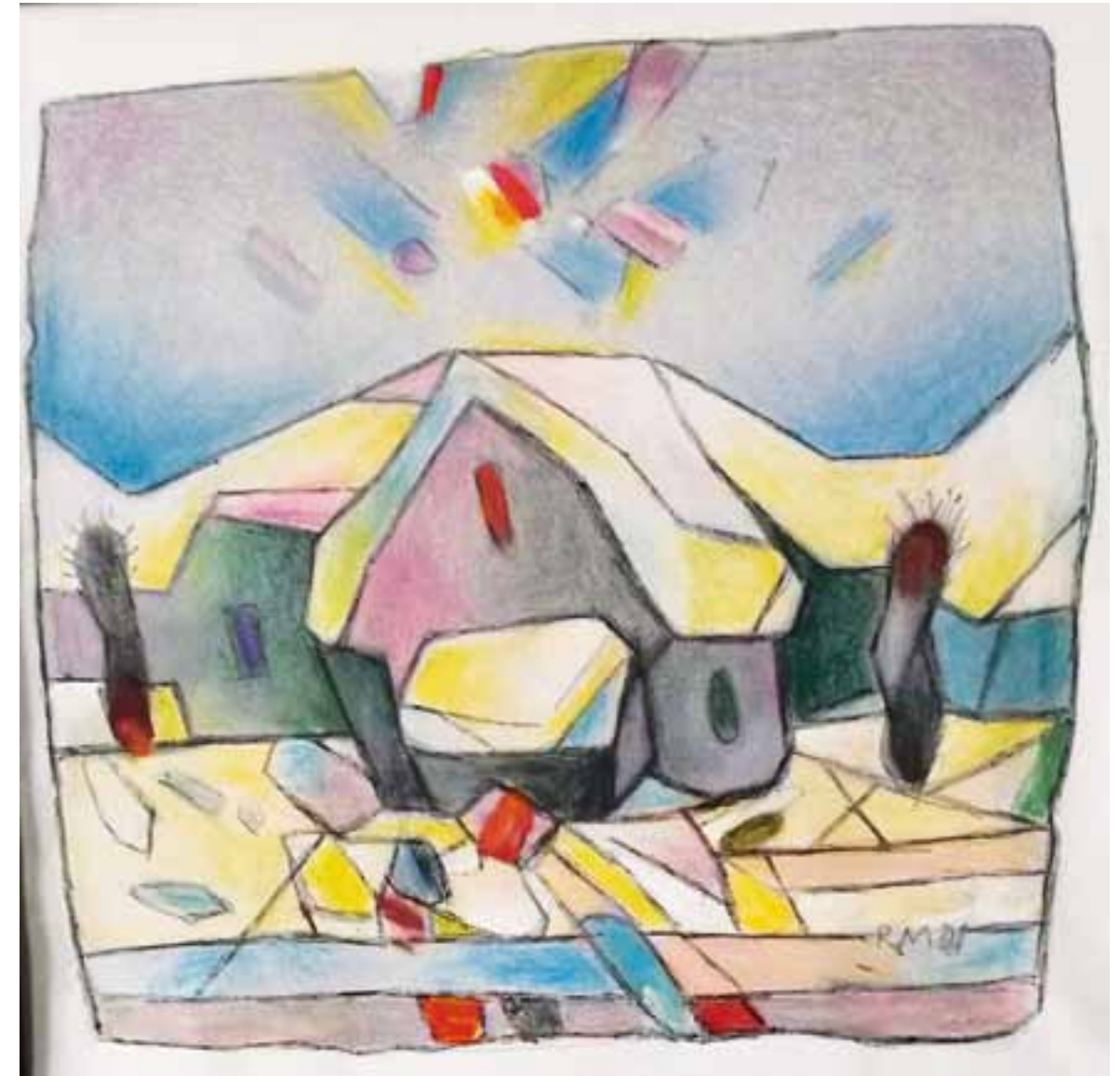
Bartko Ondrej

Sedimentácie I.
akryl, 32 x 45 cm, 2008

Narodený 1926 Vážec
Štúdium SVŠT, PdF Bratislava.
† 2011

Moško Rudo

Krajina
olej, 40 x 40 cm, 2015

Narodený 1926 Dobrá pri Trenčíne
Štúdium SVŠT Bratislava
Žije v Trenčíne

Bobovská-Bošková Zuzana

Zimné stretnutia I.
olej, 90 x 80cm, 2011

Narodená 1957 Považská Bystrica
Študovala UK Bratislava
Žije v Trenčianskych Tepliciach, [www:galeriazz.sk](http://www.galeriazz.sk)

Kolčáková Běla

Veselá sopka
olej, 80 x 80 cm, 2012

Narodená 1937 Praha
Študovala AVU Praha
Žije v Bratislave

Koller Július

U.F.O-naut J.K. (U.F.O).
foto K. Fulierová, 1983

U.F.O-naut J.K. (U.F.O).
foto K. Fulierová, 1987

Fulierová Květoslava

Mars meditativo I. – III.
kombinovaná technika, 60 x 127 cm, 2010

Narodený 1939 Piešťany
Študoval SŠUP, VŠVU Bratislava
† 2007

Narodená 1932 Olomouc
Študovala Vyššia škola umeleckého priemyslu, Brno
Žije v Bratislave

Tvrdoň Milan

Teatro mundi
olej na plátne, 80 x 80 cm, 2012

Narodený 1945 Bratislava
Žije v Bratislave
www.milantvrdon.sk

Huňady Ján

Príbeh horizontu
akryl, 80 x 80 cm, 2014

Narodený 1966 Zlaté Moravce
Študoval SŠUP Bratislava, PdF UKF Nitra
Žije vo Veľkom Záluží, www.design-atelier.sk

Zima pod Rozsutcom-Štefanová
olejová tempera, 100 x 100 cm, 2010

Narodený 1930 Bytčica pri Žiline
Študoval VŠVU Bratislava
Žije v Bratislave a Zázrivej

Krajina od Detvy I.
pastel, 35 x 45 cm, 2007

Narodený 1931 Sihelné
Študoval AVU Praha
† 2008

Bubán Štefan

Zrod života
olej, 115 x 100 cm, 2001

Narodený 1932 Pavlovice nad Uhom
Študoval Vyššia pedagogická škola, Prešov
Žije v Trebišove

Král' Fero

Pocity jubilujúceho osemdesiatnika
olej, 61 x 78 cm, 1999

Narodený 1919 Lipt. Mikuláš
Študoval SVŠT Bratislava
† 2008

Bucher Miro

Portrét zeme – z histórie II.
olej, 120 x 140 cm

Narodený 1950 Šumperk
Študoval SŠUP Brno
Žije v Lipanoch, www.bucher-miro.webnode.sk

Dzurek Martin

Modrá búdka
drevo, bronz, nerez, 215 x 100 cm, 2014

Narodený 1973 Ivánka pri Dunaji
Žije v Modre
www.martindzurek.sk

Horizont
drevo a plast. v. 77 cm, š. 59 cm, 2014

Narodený 1945 Detva
Študoval VŠVU Bratislava
Žije v Miloslavove, www.mariandrugda.sk

Tichý plač srdca
70 x 70 cm, kombinovaná technika, 2011

Narodená 1940 Horná Krupá
Študovala VŠVU Bratislava
Žije v Ivánke pri Dunaji

Černý Ladislav

1112015
akryl, 140 x 100 cm, 2015

Narodený 1965 Bratislava
Študoval ŠUP Bratislava, VŠVU Bratislava, Drážďany
Žije v Ivánke pri Dunaji, www.ateliercerny.sk

Smolák Andrej

Vetrica

olej, 90 x 70 cm, 2014

Narodený 1953 Humenné
Študoval FF UPJŠ Prešov, AVU Praha
Žije v Bratislave, www.galeriaas.sk

Goliáš Andrej

Láska
kombinovaná technika, 29 x 30 cm, 2013

Narodený 1937 Kučín pri Bardejove
Študoval VŠVU Bratislava
† 2013, www.artgallerygolias.com

Harangozó Stanislav

Náklonnosť
akryl a pastel, 100 x 70 cm, 2014

Narodený 1946 Komjatice
Študoval VŠVU Bratislava
Žije v Bratislave, www.harangozo.sk

Proháčka Juraj

Žena s kozou
kombinovaná technika, 30 x 40cm, 2006

Narodený 1955 Bratislava
Študoval PdF UK Trnava
Žije v Bratislave

Žitňanová Tatiana

Pesnička II.
akryl, 40 x 40 cm, 2014

Narodená 1956 Prešov
Študovala SŠUP Košice, VŠVU Bratislava
Žije v Bratislave, www.tatianazitnanova.szm.sk

Skybová-Kapušová Eliška

Stratené tváre I.
lynorit, 80 x 60 cm, 2013

Narodená 1980 Ilava
Študovala FVU AU Banská Bystrica
Žije v Ladcoch, www.skybova.webnode.sk

Malý Jozef

Lod' v pohári
kresba na papieri, 190 x 100cm, 2014

Narodený 1958 Žilina
Žije v Žiline

Stano Milan

Zasnežené stromy v Kálnici
olej, 45 x 60 cm, 2014

Narodený 1949 Kálnica
Študoval SŠUP Bratislava
Žije v Bratislave, www.milanstano7webnode.sk

Orth Štefan

Zimná nálada
akryl, 80 x 60 cm, 2014

Narodený 1943 Gajary
Študoval PdF UK Trnava
Žije v Senici

Paštrnáková Iva

Bludisko
kombinovaná technika, 100 x 70 cm, 2002

Narodená 1979 Bratislava
Študovala PdF UK Bratislava
Žije v Bratislave

Smutný Ján

Živly I.
kombinovaná technika, 70 x 50 cm, 2009

Narodený 1960 Detva
Študoval SŠUP Bratislava
Žije v Dúbravach pri Detve

Veľká Morava II.
kombinovaná technika, 80 x 60 cm, 2014

Narodená 1959 Martin
Študovala FArch SVŠT Bratislava
Žije v Martin, www.kristina-art.sk

(V)rany osudu
kombinovaná technika, 50 x 50 cm, 2010

Narodený 1953 Čertižné
Študoval FF UPJŠ Prešov
Žije v Bratislave

Kompozícia I.
kombinovaná technika, 50 x 50 cm, 2015

Narodený 1953 Topolčany
Študoval SŠUP a VŠVU Bratislava
Žije v Bratislave

Obraz I.
olej, 120 x 70 cm, 2011

Narodený 1948 Žilina
Študoval VŠVU Bratislava
Žije v Lietavskej Lúčke

Rabatin Rudolf

Pohyblivé kamene
akryl, 95 x 130 cm, 2014

Narodený 1954 Kropachy
Študoval PdF UPJŠ Prešov
Žije v Poprade, www.art-rabatin.sk

Uhel Jaroslav

Noc a deň, diptych
olej a akryl na plátne, 20 x 40 cm, 2014

Narodený 1954 Liptovský Mikuláš
Študoval PdF Banská Bystrica
Žije v Liptovskom Mikuláši, www.uhel.sk

Porubovičová Anna

P.S. Milujem Ťa
časť triptychu, pastel, 80 x 60 cm, 2012

Narodená 1947 Chtelnica
Študovala VŠVU Bratislava
Žije v Bratislave